

Calea Lăptic

Volum distins cu PREMIUL al III-lea în cadrul Concursului de manuscrise „**Împlinește un Vis**”,
secțiunea LITERATURĂ PENTRU COPII, ediția I,
Editura Universitară, 2021

VIOREL IONIȚĂ (alias: LEONIDA IVEL) s-a născut în comuna Voluntari, pe vremea aceea o mahala a Bucureștiului. A absolvit Facultatea de Istorie-Filozofie din București (1978), iar de „mâzgălit hârtia” s-a apucat ceva mai târziu, considerând că „păcatul scrisului” este prea greu pentru a-l comite. Deși a primit multe încurajări, târziu s-a hotărât să-și facă cunoscute producțiile, cea care l-a găzduit prima (și l-a încurajat) a fost doamna Voichița Vereș, directoarea Editurii „Napoca-Nova”, unde i-au apărut o serie destul de lungă de scrieri (poezie și proză scurtă), în aproximativ douăzeci de Antologii de literatură română contemporană. În 2020 a fost editat romanul său „Fluturile Monarh” la Editura „Cartea Românească”, care s-a bucurat de aprecieri favorabile. În afară de „Calea Lăptic”, a mai scris două cărți pentru copii și tineret, „Viconte de Valverde” și „Reginele”, cărți care-și așteaptă încă un editor. La fel se întâmplă și cu grupajele de poezii („O mască râde...”, „...o mască plânge” și „Hronicul bahic la români”). Mai pot fi menționate și apartenența sa la Cenaclului literar „Fabrica de poezie”, coordonat de Georgiana Mihăilă, precum și premiul pentru poezie, acordat la Ediția a III-a a (2021) a concursului „Elogiul Iubirii”, organizat de Cenaclul „Prietenia”.

Leonida Ivel

Calea Lăptic

EDITURA UNIVERSITARĂ

Redactor: Clelia Ifrim
Tehnoredactor: Ameluța Vișan
Coperta: Monica Balaban
Desene și ilustrații: Adriana Ioniță
Corector: Melania Alexandru

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
IVEL, LEONIDA

Calea lăptic / Leonida Ivel. - București : Editura Universitară, 2021
ISBN 978-606-28-1314-7

821.135.1

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062813147

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2021
Editura Universitară
Editor: Vasile Muscalu
B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București
Tel.: 021 – 315.32.47
www.editurauniversitara.ro
e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021.315.32.47/ 0745 200 718/ 0745 200 357
comenzi@editurauniversitara.ro
www.editurauniversitara.ro

*O carte pentru părinții cu copii deștepți
și o poveste pentru copiii cu părinți deștepți*

– Daria, poftim la masă! se auzi vocea, ce se voia severă, a lui Buni.

– Buni, numai un pic, să-mi termin exercițiile, răspunse glasul cristalin al copilei.

– Bine, dar numai un pic.

„Exercițiile” – constând, în fapt, într-o Țopăială conștiincios făcută – se terminară curând, așa că Daria – tot Țopăind, bineînțeles – se prezentă la locul obligatoriu, adică la baie, unde se spală cu grijă pe mânuțe, reluându-și Țopăiala către scaunul unde se aflau o cană cu lapte și câteva felii de chec. Harnică, gurița înghiți checul și sorbi laptele cu poftă, după care urmă altă etapă a ritualului de seară: spălatul. După ce se închise ușa de la baie, dinăuntru răzbătură râsete, chițaieli și clipoceli, după care Daria reapăru în scenă, ținută în brațe, de astă dată, de mami. Roșie la față și înfășurată în puful halatului, fata fu rapid introdusă în pijama și băgată sub plapuma groasă. Dar se pare că nu toată energia fusese consumată pentru că de sub plapumă se auzi o întrebare, aparent pusă de năsuc, restul fiind acoperit:

– Mami, îmi spui o poveste?

– Desigur, iubita mea. Ce poveste vrei?

– Povestea cu Calea Lăptic.

– Calea Lactee, vrei să spui.

– Da, dar tu mi-ai zis că „lactee” vine de la lăptic.

– Bine, Calea Lăptic... A fost odată un tărâm îndepărtat, format din zeci, sute și chiar mii de steluțe, atât de multe, albe și înghesuite, încât bolta cerului părea spuzită de o dâră mare și luminoasă, așa cum lași tu uneori pe masă, îi spuse mama, cu capul întors spre copilă, având chipul parcă înconjurat de o aură arămie.

– De aceea i se spune Calea Lăptic?

– Da, de aceea. Și în această lume trăiau o sumedenie de oameni, păsări și multe animale...

Încet, însă, pleoapele se lăsară tot mai grele pe ochii până atunci atenți, doar gurița mai având ceva putere să zică, cu un oftat satisfăcut:

– Calea Lăptic..., lăptic..., lăp...

Lin, ca în poveste, sufletelul fetei fu luat ușor de o boare de vis și înălțat sus, sus, tot mai sus...

Capitolul 1

oarele îi gâdilă blând ochii, care se deschiseră brusc, mari și curioși, privind nedumerită de jur-împrejur. Nu recunoștea nimic din ce-i arătau aceștia. Se afla întinsă pe jos, pe un trotuar foarte curat și de un alb strălucitor. Se ridică mai întâi într-un cot, apoi în genunchi și, în fine, în picioare, rotindu-și privirea curioasă.

De-a lungul străzii lungi și largi, făcută din cea mai curată și strălucitoare marmură, se înșirau case la fel de albe și curate. Apropiindu-se de una dintre ele, încercă zidul cu limba, constatând că era dulce. Era din zahăr, numai ușile și ferestrele înșirându-se ca niște pete de culoare, fiind făcute din ciocolată, cu alune la casele mai bogate. Acoperișurile erau din rodii roșii, felii de mere coapte sau de căpșuni. Totul era așa de frumos! Alb, strălucitor, curat. Dar, curios lucru, nu prea se zăreau locuitori pe stradă. Pornind pe jos prin orașul pustiu, Daria nu se mai sătura să privească de jur-împrejur,

mai-mai să-și sucească gâtul. Dar, în timp ce privea la case, la picioarele ei se rostogoli un ghemotoc strălucitor. Abia după ce acesta începu să se întindă, Daria își dădu seama că era un pisoi alb și grasuț. Acesta, după ce căscă cu poftă, se uită la fată, cu două biluțe albastre, spunându-i:

– Oooh! Am dormis de ...mi-aau amorsis oasele. Su sine essi?

Auzind pentru prima dată un pisoi vorbitor, Daria rămase câteva clipe cu gura căscată, după care spuse:

– Mă numesc Daria. Dar tu vorbești? Cum te cheamă?

– Mi se spune Sosoisi, pentrusă suns mis.

– !?

– De se să nu vorbess? Bineînseles să vorbess, sa mama, sa sasa si sa sosi frasi mei. Dar nu pos să zis s sau s, asa să spun s.

În sfârșit, lămurindu-se că îl chema Cotoici, dar fiind peltic și preșcolar, avea și doi dințișori lipsă, fapt pentru care vorbea sâsâit, în loc de *c* și *t* spunând *s*. Aplecându-se, Daria mângâie ghemulețul pufos, care începu imediat să toarcă mulțumit.

– Cotoici, vrei să-mi arăți tu orașul?

– Su plăsere. Urmează-mă!

Luându-o vioi înainte, Cotoici începu s-o plimbe pe fetiță prin marele oraș. Pe măsură ce înaintau, Daria văzu că orașul era apărat de ziduri și turnuri puternice de cașcaval tare, dar pe care, surprinzător, nu se zărea niciun oștean. Mergând ei așa, ca niște gură-cască, ajunseră într-o piață uriașă și luminoasă, mărginită de case mari și frumoase, unele adevărate palate. Dar, fata se apropie de una mai modestă, care avea însă ușa deschisă și care părea mai degrabă o prăvălie. Intrând, urechile le fură izbite de zeci și sute de ticăituri, care se auzeau

de pretutindenii. După ce ochii i se obișnuiră cu lumina mai puțină din cameră, Daria văzu cu uimire pe pereți, pe podea și chiar atârând de tavan sute de ceasuri. Unele erau simple, altele cu înflorituri măiestre, unele din lemn, altele din metal, chiar din argint și aur, cu pendulă, fără pendulă, cu

cuc sau fără cuc, toate ticăind la unison, cu zgomote sau cântece care mai de care mai melodioase. Într-o parte, la fereastră, se afla o masă la care era așezat pe un scaun un bătrân. Intimidată de această descoperire, fetița zise cu glas sfios:

– Bună ziua!

Se vede însă că nu a fost auzită, deoarece bătrânul nu se întoarse și nu-i răspunse, continuând să meșterească la un ceas aflat în fața sa. Daria se așează cuminte pe un scăunel din încăperea, luându-l în poală pe Cotoici, așteptând ca străinul să își termine treaba. Într-un târziu, după ce puse la loc și ultima piesă a ceasului, acesta îl întoarse și-i ascultă mulțumit ticăitul. După care, ridicându-se în picioare, își întinse mâinile să le dezmorțească. Se întoarse și, văzând copila stând pe scăunel, ridică sprâncenele a întrebare, adresându-i-se cu glas puternic, dar plăcut:

– Tu cine ești?

– Mă numesc Daria și nu știu cum am ajuns aici, adăugă ea, ghicindu-i nedumerirea. Răspunsul ei a fost făcut cu glas subțire, dar fără teamă, calmată de privirea prietenoasă a bătrânului.

– Dar tu cine ești? întrebă ea.

– Mi se spune Bătrânul Ceasornicar, răspunse el. Abia acum îl privi mai cu atenție fata, văzând că, deși în vârstă, ținuta îi era mândră și dreaptă, iar părul, bineînțeles cărunț, i se ondula frumos pe piept și pe umerii puternici. Mâinile aveau degete noduroase, obișnuite cu munca, dar suficient de blânde pentru mângâiat.

– Și de ce ți se spune Bătrânul Ceasornicar?

– Pentru că, după cum vezi, arată el cu mâna de jur-împrejur, eu am în grijă timpul, scurgerea zilelor, a lunilor și anilor. Eu veghez ca soarele și luna să răsară și să apună la timp. Fără mine nimeni n-ar ști când s-a născut și nimeni n-ar ști când mor cei dragi sau când mor oamenii de seamă. Într-un cuvânt, eu poruncesc zilelor să se înșire una după alta. S-ar putea zice că sunt foarte ocupat: nu am timp nici să visez.

– Și, nu te plictisești niciodată?

– Nu, pentru că între timp mai am și alte îndeletniciri. Dar să lăsăm persoana mea și să-mi spui ce-i cu tine și de unde vii, pentru că văd că nu ești de pe aici.

– Păi, nu prea știu să-ți spun de unde vin, zise fetița puțin încurcată, dar știu că mi-a zis mami, că undeva pe cer se află Calea Lăptic, pe care vreau să o găsesc.

La început nedumerit, bătrânul se lămurii în cele din urmă ce căuta fetița, izbucnind în râs:

– Ei bine, ai nimerit unde trebuia, îi zise, mângâind-o pe creștet.

Dintr-odată, în timp ce ei vorbeau, în încăperea năvăli un vârtej de lumină, care trânti ușa, se învârti neastâmpărat prin încăperea, abia într-un târziu domolindu-se, așa ieșind la iveală o fetiță cam de vârsta Dariei, înveșmântată parcă în argint strălucitor. Veselă se aruncă în brațele bătrânului, îl sărută pe obraji, iar acesta îi ciufuli în joacă coama ca de lumină. Apoi, așezând-o ușor la podea, îi spuse:

– Asterisc, uite, ea este Daria, o fetiță ca tine, dar care nu știe de unde vine. Împrietenește-te cu ea și fi-i călăuză prin oraș. Eu trebuie să plec acum.

– Bine, bunicule, o să ne plimbăm și o să ne jucăm împreună, zise copila. După care, cele două fetițe se luară de mâini și, împreună cu pisoiul, porniră la plimbare. Dar mult nu putură să meargă așa, deoarece Asterisc era atât de iute și dădea din piciorușe atât de des, de parcă avea mai multe. Dar pentru Cotoici asta nu era o problemă, cele patru piciorușe ale sale purtându-l cu hărnicie pe drum. Mergând ba înainte, ba înapoi, aceasta nu o împiedica pe Asterisc să fie o gazdă bună și o bună călăuză. Gurița nu-i mai tăcea, explicațiile și întrebările curgând șuvoi.

– Tu de unde vii? Câți ani ai? Mai ai frați? Aici se află grădinița, iar mai încolo este școala. Peste drum, unde este turla mare cu acoperișul din căpățână de zahăr, se află biserica „Sfintei Vaci”, iar aici este locul meu de joacă preferat. Voi aveți astfel de locuri? Cum vă jucați? Pe noi nu ne mai lasă să ne jucăm pe străzi. Tu mergi la grădiniță?

Cu greu, abia putând să strecoare câte un cuvânt, Daria îi spuse că și la ea acasă era tot cam la fel, doar că nu așa de luminos și de curat. Îi povesti despre șotron, leapșa pe ouate, fripta și țurca, jocurile mai obișnuite din lumea ei. Încet, cele două copile se apropiară de un mare palat, cel mai mare pe care îl văzuse Daria până atunci. Turnurile sale ajungeau până la nori, iar zidurile din cărămizi de parmezan aveau nenumărate ferestre de frișcă, frumos ornamentate. Trecură fără probleme de cele două străji de la intrare; primii oameni, în afară de Asterisc și Bătrânul Ceasornicar, pe care-i întâlni Daria și care, ciudat lucru, le prezentară onorul. După care pătrunseră într-o curte largă. De aici, urcând niște trepte foarte mari, nimeriră într-o sală uriașă, plină de oameni care mai de care mai frumos și mai bogat îmbrăcați. La o masă lungă stăteau gravi mai mulți boieri. Aceștia priveau cu respect către capul mesei, unde, așezat într-un jilț frumos sculptat, îmbrăcat în haine strălucitoare, stătea nimeni altul decât... Bătrânul Ceasornicar. Ce o surprinse și mai mult pe Daria era coroana pe care o purta acesta. Ea rămase cu gura căscată, închizând-o totuși la timp, înainte ca o muscă ce se învârtea bezmetică pe acolo să intre în ea. Deodată, o ușă fu trântită de perete, în sală pătrunzând un oștean prăfuit și peste măsură de ostent. Acesta se apropie de bătrân și, lăsând un genunchi în pământ, așteptă plin de respect.

– Vorbește, oștene! zise bătrânul.

– Măria ta, începu oșteanul, Șarpele de Aur a lovit din nou. De data asta a mușcat din cașcavalul de răsărit al împărăției.

– Iarăși Koba! zise împăratul, în timp ce în încăpere se așternu o tăcere de gheață.

Cele două copile simțiră că locul lor nu era acolo, între oamenii mari, și, pâș-pâș, părăsiră sala și se ascuseră după o mare draperie, de unde continuară să asculte și chiar să vadă printr-o mică crăpătură. Așa putură să audă cum împăratul se adresă oșteanului:

– Generalul Lapte Gros unde se află?

– Apără, cu ultima armată, cașcavalul de apus, răspunse resemnat acesta.

Aici trebuie făcută precizarea că generalul Lapte Gros era cel mai glorios oștean al împărăției, poreclit și „Generalul Prăpăd”. Porecla i se trăgea de la faptul că, înainte de a pleca la luptă, își aduna comandanții și le spunea:

– Domnilor, planul este simplu: când întâlnim dușmanul, îl prăpădim! Așa câștigase el multe bătălii.

Dar să revenim. În tăcerea așternută în sală, și mai adâncă, se auzi vocea împăratului:

– Boieri¹ dumneavoastră, ne-a lovit din nou năpasta. Ce facem? Spuneți-vă părerea!

Boierii își înclină frunțile unul către altul, încâlcindu-și bărbile și șușotind între ei atât de mult, încât, de la atâtea vorbe, se încălzi și aerul. Într-un târziu, dintre ei se ridică unul mare, gras, cu obraji cărnosi și roșii, care se înclină cu greu către împărat și zise:

– Mărite Doamne! Eu zic să mărim tributul către lighioană, poate că o îmbunăm și ne lasă în pace. Știm cu toții vorba „capul plecat sabia nu-l taie”. Acestea fiind zise, boierul se așeză cu greu și importantă.

– Cum, Unti-Bey², vrei să ne plecăm capul în fața dușmanului? întrebă mânios împăratul.

¹ *Boieri* – „viteji”, nobili în Țările Române (n.a.)

² *Bey* – Prinț, în limba turcă (n.a.)

Din alt jilt se ridică un alt sfetnic, la fel de gras, dar parcă mai lat decât Unti-Bey, pe nume Logofăt³ Plăcintă. Acesta, cu buzele untoase și glasul mios, zise:

– Mărite, cred că slăvitul Unti-Bey nu a pus problema până la capăt. Eu zic, nu să mărim tributul, ci să-l dublăm. Așa, vom putea fi siguri de liniște în împărăție.

Deodată, înainte ca împăratul să mai zică ceva, se auzi o lovitură năprasnică în masă, după care țâșni de la locul său Vel⁴-Putinei, bătrânul căpitan al gărzii împărătești. Slab, cu gâtul nesfârșit și mustață falnică, având chipul brăzdat de cicatrici căpătate în nesfârșite lupte, acesta se adresă împăratului cu glas subțiat de necaz:

– Împărate! Știi bine că sunt gata să-mi dau viața pentru Domnia ta și pentru împărăție, așa că rogu-te să mă lași să lupt cu fiara și jur că am să-ți aduc capul ei pe o tupsie. Nu-i asculta pe acești doi nevolnici.

– Îți mulțumesc, bătrâne Putinei. Îți cunoaștem cu toții vitejia și credința, dar cred că este cazul să lași acum locul unora mai tineri, zise cu bunăvoință împăratul. Trebuie să găsim pe cineva viteaz, tânăr și cu mult noroc.

– Noroc?... Ce noroc?... Așa, fără poloboc?... se auzi un glas răgușit, pornit din gâtul gros al generalului Schweitzer, abia trezit din somn. Cândva falnic, acum doar plin de fireturi, eghileți⁵ și epoleți; altădată viteaz, acum doar mustața ce mai era de el. După ce se uită zăpăcit la adunare, generalul se reasează, capul neîntârziind să-i cadă în piept.

Aici trebuie să ne întrerupem pentru a vă prezenta un nou personaj. Acesta se numea Alicus⁶ și era clovnul Împăratului. Înalt de trei coți, Alicus purta niște veșminte ciudate, făcute din multe petice viu colorate. Pe cap purta o pălărie pleoștită și plină de clopoței, iar la brâu îi atârna o săbiuță de copil, chiar și așa fiind prea lungă pentru statura lui,

³ *Logofăt* – Mare dregător, Șeful oștirii în Țările Române (*n.a.*)

⁴ *Vel* – Particulă de noblețe (*n.a.*)

⁵ Șnur care împodobeste uniforma unor militari (*n.a.*)

⁶ *Alicus* – Numele său trebuie citit invers, ca și toate spusele sale (*n.a.*)

fapt pentru care se târa pe jos. Însă, sub fruntea boltită străluceau doi ochi plini de inteligență, care se ațintiră cu înțeleș în privirea Împăratului. Sărind ca un saltimbanc⁷, clopoței sunară veseli tot mai tare, pe măsură ce se apropia de masa Sfatului Împărătesc, și înclinându-se cu grație, grăi către Împărat:

– Măria ta! Se pare că nu ți-ai ales bine clovnul. Ai, deja, aici doi care sunt mai nebuni⁸ decât mine. Dar eu sunt pitic doar la stat. Ceilalți sunt mici la suflet, gata să se vândă oricui pentru un pumn de arginți și, odată cu ei, te vând și pe Măria ta!

Punând mâna pe o mică chitară, Alicus începu să cânte:

*De pe cal de cazi, la vânătoare,
Ridică-te, nu te târî pe jos.
Mai bine fiara să o vezi cum moare
Decât s-arăți boierescul dos.*

*Te-au potopit, în viață, griji, nevoi?
Nu te lăsa, 'nalță fruntea.
Semeț te smulge din noroi,
Pășind peste suspine, trece puntea.*

*Ai tâmplele albite de neazuri,
Iar pe la ochi și laba-gâștei,
Lovit de ale vieții nazuri
Și de dușmanii agățați cu cleștii.*

*Doar semn să faci,
De-ar fi și draci,
Sărim cu toți, cu mic, cu mare,
Lovindu-i unde-i doare tare.*

⁷ *Saltimbanc* – Actor de circ, acrobat (n.a.)

⁸ *Nebun* – clovn (n.a.)

*Bătaia, doar, din rai e ruptă,
Luptă, Împărate, luptă!*

*De ți se frânge sabia vitează,
Ai armă brațul tău puternic,
Ce poată să împartă groază,
Chiar gol, în dușmanul cel nemernic.
Tu ai iubirea de cei dragi,
Dar ei, mai tare ce iubesc?
Ai ape, munți și codrii mari de fagi,
Ei? Munți de aur își doresc.*

*Avem, sunt sigur, un străbun,
Străin de gândul trădător.
Cu mine semeni: ești nebun,
Dar și un brav, bătrâne luptător.*

*Doar semn să faci,
De-ar fi și draci,
Sărim cu toți, cu mic, cu mare,
Lovindu-i unde-i doare tare.
Bătaia, doar, din rai e ruptă,
Luptă, Împărate, luptă!*

În felul ăsta continuarea discuțiilor, unii fiind pentru, alții contra și, în fine, alții, puțini însă, fiind pentru-contra.

În cele din urmă se termină sfatul împărătesc, fără a se ajunge la vreun rezultat. Sfetnicii se împrăștiară pe la odăile lor, doar Unti-Bey și Logofătul Plăcintă rămânând mai la urmă. După ce se văzură singuri, cei doi se luară de braț și se îndreptară către cea mai îndepărtată și ascunsă încăpere a palatului. Ajunși aici, se așezară la o măsuță pe care se afla un joc de table și două pocale încăpătoare. Alături de masă erau un poloboc

cu vin, precum și clondire cu alte băuturi. Cinstindu-se cu vinul tare și parfumat și așezând piesele de table, cei doi începură să șușotească în mare taină. Din când în când aruncau priviri temătoare spre colțurile mai întunecate ale camerei, parcă așteptând să răsară cineva de acolo și să-i ia la întrebări. În curând, însă, încălziți de băutură, începură să prindă curaj și să vorbească ceva mai tare.

- Știre ai trimis tu, oare?...
- Da, un olăcar⁹ călare.
- I-ai cerut să dea năvală?
- ... repede, să-i ia din oală.
- Viața asta este crudă...
- ... luăm de la Împărat o dudă.
- Poate, uneori, la cină...
- ... ne mai dă câte-o măslină.
- De trădăm sau, poate, dacă...
- ... în monede ne îmbracă...
- ... de argint, Măritul Șarpe...
- Ba, de aur, și nu-s calpe¹⁰.
- Opt cu opt? Cum de se poate?!
- Vinul, bată-l vina, măi fârtate!
- Mi-a promis că-mi dă un deal...
- ... și arginți, moșii, un cal.
- Și a zis că îmi mai lasă...
- Fii atent, e poartă'n casă!

⁹ *Olăcar* – curier, sol, ștafetă (învechit – n.a.)

¹⁰ *Calpă* – fals (l. rom. – n.a.)

- *Patru zaruri tu'nvârtești?*
- *Este țuica de Pitești!*
- *Să mai încercăm o dată.*
- *Camera se-nvârte roată.*
- *Doișpe-doișpe, ca la teatru...*
- *Zarurile, iară-s patru?*
- *Tii! Pocalele sunt goale...*
- *... de mă ia cu gol la foale¹¹.*
- *Grinzile pe sus nu-s oable...*
- *... greu mai este și la table!*

În curând, capetele le căzură pe măsuță, înfrățite în ticăloșie, cei doi fiind luați de un somn de moarte, doar sforăiturile pe două tonuri dovedind că mai erau încă în viață. Când sforăiturile se întetiră, de după o draperie, ieși cu grijă o grămăjoară de petice colorate, care, uitându-se spre cei doi, ieși degrabă pe ușă, pe care o închise încet. Era Alicus.

¹¹ Aici, cu sensul de abdomen (*n.a.*)